

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos ilgalaikių investicijų fondų*(COM(2013) 462 final – 2013/0214 (COD))**(2014/C 67/13)*Pranešėjas **Michael SMYTH**

Europos Parlamentas, 2013 m. liepos 4 d., ir Taryba, 2013 m. liepos 17 d., vadovaudamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 ir 304 straipsniais, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos ilgalaikių investicijų fondų

COM(2013) 462 final – 2013/0214 (COD).

Ekonominės ir pinigų sąjungos, ekonominės ir socialinės sanglaudos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2013 m. spalio 4 d. priėmė savo nuomonę.

493-iojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2013 m. spalio 16–17 d. (2013 m. spalio 16 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 150 narių balsavus už, 2 – prieš ir 1 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK teigiamai vertina Komisijos pasiūlytą reglamentą, kuriuo nustatoma tarpvalstybinė sistema ilgalaikio investavimo produktams. Europos ilgalaikių investicijų fondų (EIIF) sukūrimas paskatins tarp investuotojų paklausą stambiam ilgalaikiam turtui.

1.2 Faktas, kad EIIF galima pasiūlyti tik pagal Alternatyvaus investavimo fondų valdytojų direktyvą (AIFV direktyvą), ir tai, kad mažiausiai 70 proc. lėšų turi būti investuota į tinkamus finansuoti ilgalaikius projektus, pavyzdžiui, fizinę ir socialinę infrastruktūrą bei mažąsias ir vidutines įmones (MVĮ), turėtų užtikrinti, kad bus sukurti tikrai stabilūs investiciniai produktai.

1.3 EESRK sutinka su didžiąja dalimi Komisijos atliktos analizės, numatančios EIIF paklausą ir nurodančios reguliavimo kliūtis, kurios šiuo metu trukdo institucijoms ir mažmeniniams investuotojams investuoti į naujus tarpvalstybinius infrastruktūros projektus. Siūlomas reglamentas turi potencialo paskatinti atsirasti reikšmingai bendrai investicijų į ilgalaikius projektus rinkai.

1.4 Komisijos pasiūlymas sukurti uždarus fondus, į kuriuos galėtų investuoti ir instituciniai, ir mažmeniniai investuotojai, tikriausiai yra geriausia strategija, ypač atsižvelgiant į galimą antrinės EIIF vienetų ar akcijų rinkos atsiradimą.

1.5 Kadangi siūlomas reglamentas Europos investicijų rinkoms pasiūlys visišką naujovę, būtina atidžiai stebėti jo

įgyvendinimą. EESRK teigiamai vertina pasiūlymą vykdyti EIIF rinkos raidos stebėseną. Tuo atveju, jeigu šiai iniciatyvai nepavyks paskatinti ilgalaikių tarpvalstybinių investicijų rinkos atsiradimo, reikėtų atlikti papildomą analizę, vertinimą ir reformą, pašalinant trūkumus ir dar labiau padidinant EIIF patrauklumą.

2. Siūlomo reglamento aplinkybės

2.1 2013 m. birželio 26 d. Europos Komisija paskelbė pasiūlymą dėl Reglamento dėl Europos ilgalaikių investicijų fondų ir išsamų šio reglamento poveikio vertinimą⁽¹⁾. Komisija teigia, kad tokio pobūdžio tarpvalstybinės fondų priemonės sukūrimo tikslas – padidinti nebankinio finansavimo galimybes ES įmonėms, kurioms reikia ilgalaikio kapitalo šioms projektams:

— infrastruktūros projektams, pavyzdžiui, transporto, komunikacijos, energetikos ar švietimo srityse;

— investicijoms į nebiržines įmones, dažniausiai MVĮ;

— investicijoms į nekilnojamąjį turtą, pavyzdžiui, pastatus, ar tiesioginiam infrastruktūros objektų pirkimui;

— investicijoms į socialinę infrastruktūrą, inovacijų infrastruktūrą ir klimato apsaugą.

⁽¹⁾ SWD(2013) 231 final.

2.2 Komisijos pasiūlymai atitinka Žaliojoje knygoje dėl ilgalaikio Europos ekonomikos finansavimo ⁽²⁾ išdėstytus principus, kuriems EESRK pritarė 2013 m. liepos mėn ⁽³⁾. Kaip rodo reglamento pavadinimas, ši teisinė priemonė pirmiausia skirta paskatinti didesnės apimties ilgalaikes investicijas visoje Europoje ir sudaryti joms geresnes sąlygas. Būtina, kad tokios ilgalaikės investicijos taptų plačiau prieinamos ir patrauklios investuotojams.

2.3 Būtina imtis priemonių Europos lygmeniu, nes Komisijos tyrimai rodo, jog Europos Sąjungoje ilgalaikių investicijų priemonės siūlomos nesilaikant normų, nenuosekliai ir fragmentiškai. Prie reglamento pridėdama poveikio vertinimo 2 priede plačiau apžvelgiamas ilgalaikių fondų mechanizmas nenuoseklumas Vokietijoje, Jungtinėje Karalystėje, Prancūzijoje, Airijoje, Nyderlanduose, Italijoje ir Liuksemburge. Komisijos teigimu, nėra suderintų tarpvalstybinių standartų, nustatančių, koks turi būti ilgalaikis turtas ir investicijos, kam jie turėtų labiausiai tikti ir kaip jie turėtų funkcionuoti.

2.4 Šiuo metu egzistuojanti tarpvalstybinė investicijų sistema – kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektai (KIPVPS) – susijusi su likvidžių perleidžiamų vertybinių popierių, tokių kaip obligacijos ir akcijos, portfeliais. Turto klasės, kurioms netaikoma KIPVPS sistema, būtent ilgalaikis fizinis turtas, pavyzdžiui, infrastruktūra ir nekilnojamasis turtas, yra labai svarbios ilgalaikiam augimui užtikrinti. Ilgalaikės investicinės priemonės paprastai yra neperleidžiamos ir nelikvidžios, jos neturi antrinių rinkų ir dažnai joms reikia nemažai pradinio kapitalo įsipareigojimų. Šie veiksniai gali atgrasyti net ir didžiausius institucinius investuotojus.

2.5 Komisija nurodo, kad yra trijų tipų rizika, paprastai siejama su investicijomis į ilgalaikį turtą:

- rizika suklaidinti investuotojus dėl ilgalaikio turto rizikos pobūdžio,
- rizika, susijusi su ilgalaikio turto nelikvidumu, ir
- rizika, kad egzistuojantys ilgalaikiai fondai neturės pakankamos patirties atrenkant turtą, vykdant projektų stebėseną ir suderinant fondo grąžos profilį su galimų klientų poreikiais.

2.5.1 Daugiausia būtent dėl šių rizikos veiksnių ilgalaikių investicijų fondai iki šiol nebuvo visiškai sėkmingi. Jie ne visada atitikdavo numatytus lūkesčius, o investuotojai buvo klaidinami dėl galimos grąžos, be to, tikrai yra įrodymų, kad fondai vykdavo netinkamus pardavimus. Komisija pripažįsta, jog tokiems ilgalaikių investicijų fondams būtinas kruopščiai atliekamas patikrinimas ir profesionalus valdymas. Reglamente labai akcentuojama, jog būtina parengti tinkamą informacinę ir rinkodaros

medžiagą. Mažmeninių EEIF sudarys mažmeninių investicinių produktų paketas ir norint jį platinti mažmeniniams investuotojams turės būti parengtas mažmeninio investicinio produkto paketo pagrindinės informacijos dokumentas (PRIP KID). Mažmeniniai investuotojai turės būti aiškiai ir nedviprasmiškai perspėti, kad ši priemonė yra uždaro pobūdžio, informuoti apie jos investicines perspektyvas ir tai, jog jie neturės išpirkimo anksčiau termino teisių.

2.6 Komisijos skaičiavimais, Europoje iki 2020 m. reikėtų finansuoti infrastruktūros projektų už 1 500–2 000 milijardų EUR – tai patvirtina, jog didelio masto finansavimo būtinybė tikrai egzistuoja. Komisijai rengiant poveikio vertinimą surengtose konsultacijose pavyko surinkti nemažai faktinės medžiagos apie investuotojų (tiek institucinių, tiek mažmeninių investuotojų) norą investuoti į EEIF.

3. Svarbiausi pasiūlymo aspektai

3.1 Viso to išdava – neoptimalus ilgalaikių investicijų priemonių rinkos vystymasis ir jos veiklos rezultatai Europos Sąjungoje. Konkrečiai teigiama, kad fondai yra mažesni, nei galėtų būti, administravimo išlaidos yra didesnės, nei turėtų būti, o mažmeninių investuotojų turimas fondų pasirinkimas valstybėse narėse yra labai ribotas. Reikia imtis priemonių Europos lygmeniu ir sureguliuoti šią padėtį, todėl Komisija ir siūlo sukurti bendrąją rinką ilgalaikių investicijų fondams.

3.2 Reglamente nurodyti septyni politikos variantai, įvertinant tai, kaip jie padėtų pasiekti pirmiau minėtus praktinius tikslus. Galimi variantai: nekeisti dabartinės situacijos; sukurti savanorišką produkto ženklą ir kodą; išplėsti KIPVPS sistemą, kad ji apimtų tam tikras ilgalaikio turto rūšis; sukurti ilgalaikį uždara investicinį produktą, kuris būtų sudarytas pagal KIPVPS modelį ir į kurį investuoti galėtų tik institucijos; tą patį produktą pasiūlyti ir daug grynųjų lėšų turintiems asmenims; sukurti naują fondą, numatant jam griežtesnius investuotojų apsaugos reikalavimus ir nenumatant jokių išpirkimo teisių – toks fondas būtų atviras visiems investuotojams, įskaitant mažmeninius investuotojus; galiausiai, toks pat fondas, kaip šeštame variante, tačiau numatant išpirkimo teises, kurios įsigaliojūt po pirminio blokavimo laikotarpio.

3.3 Iš šių septynių variantų priimtinausias šeštasis – naujas EEIF, atviras visiems investuotojams nesuteikiant jiems išpirkimo teisių. Šis variantas panašus į modelius, kurie egzistuoja tose valstybėse narėse, kuriose leidžiamos mažmeninių investuotojų investicijos.

3.4 Pagal Komisijos pasiūlymus EEIF veiks remdamiesi Alternatyvaus investavimo fondų valdytojų direktyvos mechanizmu, kaip nauja autorizuoto uždaro fondo kategorija. Kadangi EEIF teisinis pagrindas bus nustatytas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu, jis bus tiesiogiai taikomas visose ES valstybėse narėse ir jo nereikės perkelti į nacionalinę teisę. Pažymėtina, jog yra keletas šio mechanizmo aspektų, kurių atveju Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (ESMA) parengs techninius reguliavimo standartus.

⁽²⁾ COM(2013) 150 final/2.

⁽³⁾ OL C 327, 2013 11 12, p. 11–14.

3.5 EEIF bus kuriami investicijoms į ilgalaikį turtą, atitinkanti fondo gyvavimo ciklą. Bendra fondų struktūra bus pritaikyta ir orientuota į ilgalaikį turtą, pavyzdžiui, infrastruktūros projektus. Komisija nustato taisykles EEIF portfelio sudarymui. Mažiausiai 70 proc. turi būti investuota į ilgalaikį turtą, ir ne daugiau kaip 30 proc. – į turtą, į kurį gali investuoti KIPVPS. 70 proc. riba portfelio sudėčiai netaikoma pirmuosius penkerius Europos ilgalaikių investicijų fondo gyvavimo metus, o per visą Europos ilgalaikių investicijų fondų gyvavimo laikotarpį šio apribojimo taikymas gali būti sustabdytas 12 mėnesių, jeigu fondas kaupia papildomą kapitalą, ir besibaigiant gyvavimo ciklui, kai pagal savo išpirkimo politiką fondas pradeda turto pardavimą.

3.6 EEIF turi būti uždari ir ribotos trukmės. Investuotojams neleidžiama prašyti savo investicijų išpirkimo nesuėjus fondo gyvavimo terminui. Koks bus fondo gyvavimo terminas priklausys nuo turto, kurį EEIF sieks įsigyti ir valdyti, pobūdžio. Todėl ilgalaikio turto, kurį ketinama įsigyti, investicinė perspektyva ir EEIF išpirkimo perspektyvos yra tarpusavyje susijusios. ESMA ketina parengti techninius reguliavimo standartus, kurie turėtų konkrečiau apibrėžti aplinkybes, kuriomis EEIF gyvavimo ciklas derinamas su jos turimo turto atskirų vienetų gyvavimo ciklu.

3.7 Siūlomo reglamento 17 straipsnyje numatytas EEIF vienetų ar akcijų antrinės rinkos atsiradimas. Tai užtikrintų likvidumą investuotojams, kurie norėtų išpirkti visą ar dalį savo valdomo turto, tačiau pati savaimė tokia rinka neturėtų įtakos projektų finansavimui per patį EEIF mechanizmą.

3.8 EEIF bus investiciniai produktai, sukurti pagal Finansinių priemonių rinkos direktyvoje pateiktą apibrėžtį, todėl jiems bus taikomi visi tos direktyvos reikalavimai, susiję su platinimu, pardavimu ir informacijos atskleidimu.

3.9 EEIF atsiradimą reikėtų vertinti teigiamai, nes ilgalaikio turto (uždaram) investicijų sektoriui bus sukurtas naujas produkto ženklas ir mažmeninės prekybos pasas, be to, tai taps potencialiu finansavimo šaltiniu nebiržinėms ES įmonėms. Komisijos vertinimu, valdytojai ir investuotojai tikrai domės šiuo produktu, kuris kaip alternatyvus finansavimo šaltinis bus įdomus ir infrastruktūros sektorių atstovams.

3.10 Kadangi siūlomas reglamentas įveda visišką naujovę, dar svarbesni yra stebėsenos ir vertinimo klausimai. Komisija tai pripažįsta ir siūlo bent jau pirmuosius ketverius metus stebėti EEIF rinkos augimą ar kitokią jos raidą. Pagrindiniai veiklos rezultatų rodikliai, pavyzdžiui, įsteigtų tarpvalstybinę veiklą vykdančių fondų skaičius, vidutinis EEIF dydis, investuotojų nuomonė ir santykinis finansavimo dydis priklausomai nuo infrastruktūros, nekilnojamojo turto, MVĮ ir kt., leis įvertinti, ar ši iniciatyva yra sėkminga, ar ne. Tuo atveju, jeigu šiai iniciatyvai nepavyks paskatinti ilgalaikių tarpvalstybinių investicijų rinkos atsiradimo, reikėtų atlikti papildomą analizę, vertinimą ir reformą, pašalinant trūkumus ir dar labiau padidinant EEIF patrauklumą.

2013 m. spalio 16 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*

Henri MALOSSE